

Consell Comarcal
de l'Alt Empordà

PLA ESTRATÈGIC D'AMPLIACIÓ I MILLORA DE LA XARXA COMARCAL DE DEIXALLERIES DE L'ALT EMPORDÀ

Maig 2011

CONSELL COMARCAL DE L'ALT EMPORDÀ
àrea de **medi ambient**

Per a nous reptes, respostes de futur. **Els residus, un repte de tots**

ÍNDEX

1. Introducció	3
2. Marc Normatiu	4
3. Objecte	5
4. Objectius de recollida dels residus especials i les fraccions minoritàries	
4.1 Objectius qualitatiu	6
4.2 Objectius quantitatius	6
5. Antecedents	8
5.1 Instal·lacions de recollida selectiva	
5.1.1 La deixalleria comarcal	8
5.1.2 Les deixalleries municipals	8
5.1.3 La Xarxa comarcal de deixalleries	10
5.2 Funcionament de les deixalleries en Xarxa	
5.2.1 Assessorament tècnic de les instal·lacions	13
5.2.2 Seguiment de la Xarxa de Deixalleries	14
5.2.3 Campanyes de comunicació i de sensibilització ciutadana	16
5.2.4 Jornades de formació als responsables de la deixalleria	19
5.2.5 Servei de recollida i control dels residus	20
5.2.6 Millora de la coordinació entre la Xarxa de deixalleries	22
6. Valoració de la Xarxa comarcal de deixalleries	1
6.1 Millores d'equipaments	6
6.2 Millores d'instal·lacions	9
6.3 Millores de contenidors	11
6.4 Sol·licituds de minideixalleries o punts de recollida de residus	13
7. Pressupost de les actuacions	16

1. INTRODUCCIÓ

Inicialment, les deixalleries foren pensades com a punt de recollida dels residus per els quals no existien recollides específiques al carrer. Ràpidament, es veié el seu potencial per anar ampliant les fraccions valoritzables a recollir, tot adaptant-se a les necessitats i canvis del moment. Des d'aleshores, la situació de la gestió dels residus ha evolucionat molt. Concretament, a la comarca de l'Alt Empordà l'any 2004 es va elaborar el projecte de la Xarxa de minideixalleries, fruit d'aquesta experiència han sorgit noves necessitats i reptes. Les deixalleries s'han anat adaptant al nou context per oferir un servei de qualitat, facilitar la participació dels usuaris i millorar els nivells de recuperació i reciclatge dels residus municipals.

Actualment, la deixalleria és un centre de recepció i emmagatzematge selectius de residus municipals que no són objecte de recollida domiciliària. Té una funció preventiva i participativa, i per a aconseguir-ho el servei de deixalleria ha d'operar com a centre de reutilització i recuperació de residus, i especialment com a equipament d'educació ambiental.

Aquesta instal·lació de recollida selectiva de residus està estretament lligada a la recollida selectiva de residus especials i les fraccions minoritàries. Per aquest motiu, **El Pla estratègic de gestió de residus de l'Alt Empordà** i els **Plans de gestió de residus municipals** de la comarca en descriuen les línies d'actuació en el seu Pla d'acció.

2. MARC NORMATIU

A Catalunya, la norma bàsica per la gestió dels residus és el **Text Refós de la Llei reguladora dels residus 1/2009 de 21 de juliol**, el qual estableix en el seu article 52 que:

- Els municipis de més de 5.000 habitants de dret, independentment o associadament i, si s'escau, els Consells Comarcals i l'Entitat metropolitana dels Serveis Hidràulics i del Tractament de Residus han d'establir el servei de deixalleria mitjançant la instal·lació de la planta o plantes necessàries per a la recollida dels residus explicats a l'annex d'aquesta Llei.
- Les plantes de deixalleria han de complir les prescripcions tècniques que siguin establertes pel Govern de la Generalitat.

Els objectius d'aquesta Llei s'han concretat en **el Programa de gestió de residus municipals de Catalunya 2007-2012 (PROGREMIC)** que consolida la deixalleria com un sistema de recollida selectiva de diverses fraccions residuals.

La deixalleria es presenta com una eina important per aconseguir la valorització de la fusta, els residus voluminosos, els residus d'aparells elèctrics i electrònics (RAEE), els residus especials i altres fraccions residuals. Aquest programa va més enllà del que marca la Llei 1/2009 i es fixa com a objectiu principal estendre el servei de deixalleries als municipis de 2.000 a 5.000 habitants i alhora fer més accessible aquest servei als ciutadans, millorant i reforçant la xarxa existent de deixalleries en municipis de més de 5.000 habitants.

Per aquest motiu, en la Norma Tècnica sobre deixalleries es va considerar oportú incloure altres equipaments i un nou model de deixalleria mòbil no inclosos en el PROGREMIC.

L'entitat local que sigui titular del servei de deixalleria ha d'establir, mitjançant un reglament, les condicions en què els residus han d'ésser lliurats al servei per llurs productors o posseïdors i pot limitar la relació de residus admesos quan es disposi d'un altre sistema adequat per fer-ne la recollida selectiva.

Per altre banda, existeix un document que recull informació actualitzada sobre la implantació i la gestió de les deixalleries la **Norma tècnica sobre deixalleries**; les especificacions recollides en aquest document són de compliment obligat per part dels titulars de les deixalleries. La Norma pot ser de gran utilitat tant per als ens locals que volen implantar una deixalleria com per a aquells que ja en disposen d'una. No té caràcter retroactiu i, per tant, les instal·lacions existents no tenen l'obligació d'adaptar-se als criteris que puguin aparèixer en versions posteriors de la Norma. Tot i això, l'Agència de Residus de Catalunya recomana que aquestes instal·lacions s'adaptin a les noves disposicions marcades per la Norma.

3. OBJECTE

Aquest document tècnic descriu l'estat actual de la Xarxa de deixalleries de l'Alt Empordà i els objectius a mitjà i llarg termini del servei supramunicipal. A partir d'aquests objectius es desenvolupen les actuacions per **ampliar la Xarxa comarcal i millorar-ne la seva gestió.**

4. OBJECTIUS DE RECOLLIDA DELS RESIDUS ESPECIALS I FRACCIONS MINORITÀRIES

Si s'analitza un estudi de composició de la brossa de l'Alt Empordà, es detecta que en termes absoluts totes les fraccions han incrementat el seu pes, però destaquen clarament les anomenades fraccions "altres", formades principalment per les fraccions minoritàries i els residus especials. Aquests residus en grup han esdevingut la segona fracció en importància després de la matèria orgànica.

Aquest fet ha motivat que el PROGEMIC inclogui un Subprograma específic que englobi totes les actuacions de prevenció, foment de la recollida selectiva i tractament d'aquest grup de fraccions. Per aquesta raó, el *Pla estratègic de gestió de residus a l'Alt Empordà* estableix els següents objectius per tal de dur a terme la correcta gestió d'aquests residus:

De la mateixa manera que els marca el PROGEMIC els objectius específics pel que fa a la gestió d'aquestes fraccions de residus són:

4.1 Objectius quantitatius

- Incrementar la recollida selectiva d'aquestes fraccions.
- Aconseguir una recollida selectiva del 40% d'aquestes fraccions amb una valorització d'aproximadament la meitat
- Inclosa la valorització secundària l'objectiu per al 2012 és d'una valorització total del 25%

Composició bossa tipus	Fracció	Objectius valorització	
		2008 (normativa)	2012
9%	Fustes Voluminosos RAEs	1) Valorització material del 15% de fustes.	Valorització material total del 25% (valorització del 20% dels voluminosos)
5%	Tèxtils	2) Compliment dels objectius del Reial Decret 208/2005 de RAEs.	
3%	Runes		
10%	Altres (tèxtils sanitaris, especials...)	3) Compliment de la Directiva de piles i bateries amb una recollida selectiva del 25% de les piles el 2.012	

4.2 Objectius qualitatius

- Prevenir la generació d'aquestes fraccions, especialment d'aquelles amb major presència i/o que contenen residus especials. Es parlarà especial atenció a: voluminosos, aparells elèctrics i electrònics, tèxtil i tèxtil sanitari, runes, piles, etc.
- Desenvolupar la responsabilitat del productor en els casos que existeixi la normativa adient (RAEE, piles i bateries, pneumàtics, vehicles fora d'ús, etc.).
- Fomentar la cultura del manteniment i la reparació i reutilització d'algunes d'aquestes fraccions, com ara mobles, electrodomèstics o tèxtil.
- Fomentar la logística inversa, promovent l'aportació de determinades fraccions de residus als punts de venda de nous articles, quan s'escaigui.

- Potenciar i incrementar el nombre de deixalleries en les seves diferents formes com a punt de recollida selectiva, especialment per a aquelles fraccions reutilitzables, reciclables o bé especials.
- Millorar les opcions i l'eficiència de recuperació i reciclatge d'aquestes fraccions.

Alhora els **Plans municipals de gestió de residus** juntament amb el **PROGREMIC (2007-2012)** preveuen una ampliació de la Xarxa comarcal de deixalleries amb els següents objectius:

- Fomentar el coneixement i ús d'aquest servei.
- Fomentar la proximitat de les instal·lacions.
- Oferir un servei de recollida selectiva de les fraccions minoritàries que van incrementant el seu pes en la generació de residus.
- Potenciar la gestió de les deixalleries de manera que es faciliti la posterior reutilització d'alguns materials.
- Potenciar l'adequació d'espais de reparació i preparació per a la reutilització integrats en aquestes instal·lacions quan es consideri adient.
- Fomentar la deixalleria com a espai per a la formació i sensibilització ambiental de la població en general i dels seus usuaris en particular.

5. ANTECEDENTS

5.1 Instal·lacions de recollida selectiva

La comarca de l'Alt Empordà presenta una extensió de 1.357,5 km² formada per 68 municipis i més de 200 nuclis disseminats. Aquesta problemàtica fa necessària una planificació de les infraestructures de recollida selectiva per tal d'apropar al ciutadà aquests serveis però també fer-lo eficaç i sostenible econòmicament.

Les instal·lacions que s'estableixen a la Norma tècnica de deixalleries del 2009 són les següents:

DEIXALLERIA	HABITANTS POTENCIALS PER DEIXALLERIA	SUPERFÍCIE PREVISTA
Mòbil	a estudiar segons necessitats	-
Mini- deixalleria	a estudiar segons necessitats	-

Deixalleries	Habitants potencials per deixalleria	Superfície prevista
Bàsica	2.000-5.000 ha	225 m ²
Tipus A	5.000-10.000 ha	625 m ²
Tipus B	30.000-70.000 ha	2275 m ²
Tipus C	150.000 ha	4500m ²

Tipologia de instal·lacions segons la Norma Tècnica de deixalleries del 2009

Fins avui, la comarca de l'Alt Empordà compta amb les següents tipologies d'instal·lacions per a la recollida dels residus especials i les fraccions minoritàries:

5.1.1 La deixalleria comarcal

Aquesta instal·lació està situada a l'Abocador comarcal en el municipi de Pedret i Marçà i té tres funcions principals:

- Millorar el procés de tractament de residus a l'abocador atès que permet la separació de residus voluminosos o peril·losos (com les neveres amb CFC) que entren a l'abocador juntament amb altres residus.
- Desviar residus dels usuaris privats a la deixalleria per tal de valoritzar-los i actuar com a centre de recepció dels residus especials de les minideixalleries de la Xarxa comarcal.
- Donar servei als municipis de la comarca que no disposen de cap instal·lació on puguin recollir i gestionar els residus especials i les fraccions minoritàries.

5.1.2 Les deixalleries municipals

Alguns dels municipis més importants de la comarca compten amb una deixalleria fixa, de diferents tipus (A, B o C) en funció del nombre d'habitants. La seva utilització depèn de les característiques de cada municipi. Aquestes instal·lacions responen a les tipologies de deixalleries marcades per la norma tècnica de deixalleries de l'Agència de residus de Catalunya. Corresponen als tipus bàsic, A, B o C en funció de la població dels municipis que en gaudeixen:

Municipis de més de 5.000 habitants:

- Deixalleria tipus A: és una instal·lació petita que s'organitza al voltant d'una esplanada de circulació on hi ha col·locats els contenidors (de capacitat màxima de 15 m³), l'oficina i la resta d'elements necessaris. La superfície aproximada per aquest model de deixalleria és de 625 m².
- Deixalleria tipus B: és una instal·lació de mida mitjana dissenyada a dues cotes diferents per facilitar l'aportació de materials als contenidors. Els vials de circulació resten en el nivell superior, des d'on els usuaris fan les seves aportacions als contenidors, que es troben en el nivell inferior. La superfície necessària per aquest model de deixalleria és de 2.275 m².
- Deixalleria tipus C: és el model més gran de deixalleria. El seu disseny és semblant a la de tipus B, però l'entrada i la sortida a l'exterior es fan per diferents portes, incorpora un vial de circumval·lació específic per als camions de transport de residus. La superfície necessària per a aquest model de deixalleria és de 4.500m².

Municipis entre 2.000 i 5.000 habitants:

- Deixalleria bàsica: és el model de deixalleria més senzill. Ha de disposar dels elements mínims necessaris per fer una gestió correcta dels residus: contenidors de 9m³ de capacitat, un espai cobert, un tancat per emmagatzemar residus especials, una oficina i un cobert per emmagatzemar residus voluminosos. La superfície necessària per aquest model de deixalleria és de 225 m².

Actualment, a l'Alt Empordà, hi trobem 10 deixalleries municipals, cadascuna compta amb les seves limitacions d'entrada de residus i les seves taxes, pel que fa als residus comercials. La gestió de les deixalleries és municipal i sovint contractada a una empresa concessionària.

El municipi de Navata és l'única instal·lació que l'estiu de 2009, es va adherir a la Xarxa comarcal de deixalleries, liderada pel Consell Comarcal de l'Alt Empordà

Una de les problemàtiques de valorització més importants d'aquestes instal·lacions són els voluminosos, ja que actualment estan destinats a l'Abocador comarcal. Tanmateix, aquesta problemàtica tindrà fi amb la instauració d'una nova **Planta de Tractament de Voluminosos** a Pedret i Marçà amb data d'obertura a finals del 2011-principis del 2012.

Les deixalleries presents a la comarca són ubicades en els següents municipis:

MUNICIPI	TIPUS	GESTIÓ	RESIDUS ADMESOS	TAXES
Figueres	C	Ecoserveis	Municipals i comercials	Sí
L'Escalà	B	Concessió Urbaser	Municipals i comercials	Sí
Castelló d'Empúries	bàsica	Concessió Sersall	Municipals	No
Empúriabrava	B	Concessió Sersall	Municipals i comercials	No
Roses	B	Rosesnet	Municipals i comercials	Sí
Vilafant	A	Ajuntament	Municipals	No
Llançà	bàsica	Concessió FCC	Municipals i comercials	No
Cadaqués	bàsica	Concessió Urbaser	Municipals	No
La Jonquera	bàsica	Concessió GBI Serveis	Municipals i comercials	No
Navata	bàsica	Concessió Sersall	Municipals i comercials	No
Pedret i Marçà (Comarcal)	C	Concessió GBI Serveis	Municipals i Comercials	Sí

5.1.3 La Xarxa comarcal de deixalleries

Aquest projecte es va elaborar el 2004 amb l'objectiu de dinamitzar el servei de deixalleria a l'Alt Empordà proporcionant un equilibri territorial a un servei de gran utilitat però difícil d'instaurar independentment en municipis petits, degut a la seva complexitat a nivell de gestió i costos.

Per aquesta raó el Consell Comarcal de l'Alt Empordà va idear el projecte de la Xarxa de minideixalleries, que ha anat evolucionant cap a l'actual Xarxa comarcal de deixalleires:

Els objectius generals de la Xarxa són bàsicament:

- Reduir la quantitat de residus destinats a rebuig.
- Dotar d'un servei de recollida selectiva més complert i còmode a tota la població de la comarca.
- Aconseguir l'equilibri territorial del servei de deixalleria a la comarca.

Juntament amb aquests cal tenir en compte que volem aconseguir:

- Augmentar els índex de recollida selectiva a través d'una xarxa de deixalleries.
- Fomentar la reutilització, recuperació i reciclatge dels residus municipals.
- Cercar una fórmula per tal de fer arribar el servei de deixalleria als municipis més petits.
- Oferir opcions als municipis mitjans que consideren una problemàtica disposar d'una deixalleria bàsica.
- Donar suport a les deixalleries en funcionament per a millorar la seva gestió.

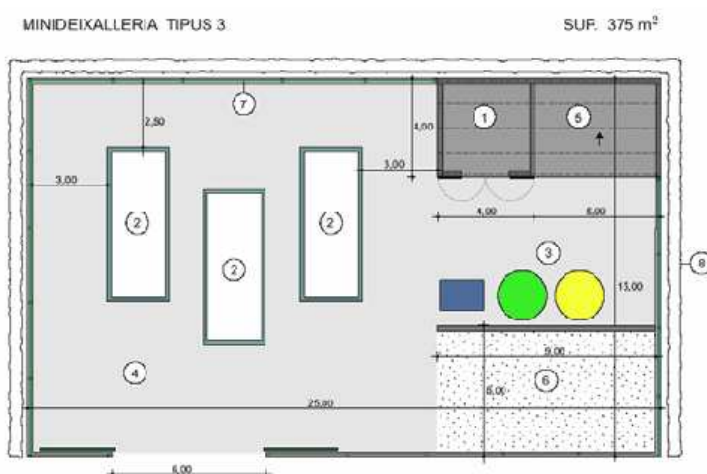
Els elements que formen aquest model de gestió són els següents:

1. **La deixalleria comarcal:** actua com a centre de recepció i gestió de residus. En l'actualitat existeix una petita instal·lació dins l'abocador comarcal que ha permès iniciar la xarxa però és del tot insuficient per acceptar els residus de totes les deixalleries adherides.
2. **La deixalleria mòbil:** per fer el transport de residus especials entre els punts de recollida municipals i la deixalleria comarcal. També es pot utilitzar per tasques d'educació ambiental.
3. **Les minideixalleries:** són instal·lacions de nova construcció feta a mida de les necessitats bàsiques de cada municipi que comporta els mínims costos de construcció i gestió. Actualment hi ha 23 municipis de la comarca adherits a la iniciativa, dels quals 17 ja disposen d'una minideixalleria en funcionament.
4. **Punts de recollida de residus:** és una instal·lació més senzilla que una minideixalleria en la mesura que no admet residus especials. Consta també d'un espai tancat amb un o dos contenidors de tipus caixa pels residus voluminosos i un cobert per a emmagatzemar els RAEEs. Aquest espai també gaudeix d'una àrea d'aportació de paper, vidre i envasos. El funcionament de la instal·lació requereix uns horaris d'obertura però no cal que hi hagi vigilància constant i atenció a l'usuari durant el seu funcionament. Actualment el municipi d'Ordis és l'única de la comarca que disposa d'aquesta instal·lació.
5. **Punts de recollida de residus especials:** en aquest cas es tracta d'un espai reduït i adequat per rebre residus especials de petit volum i RAEEs. L'espai ha d'estar tancat i ventilat per gaudir dels sistemes de seguretat adients pel fet d'emmagatzemar residus especials que poden ser inflamables i tenir uns requeriments específics d'emmagatzematge. En tractar-se de la gestió dels residus especials, s'aconsella que durant els horaris d'obertura hi hagi una atenció a l'usuari.

El disseny de les instal·lacions:

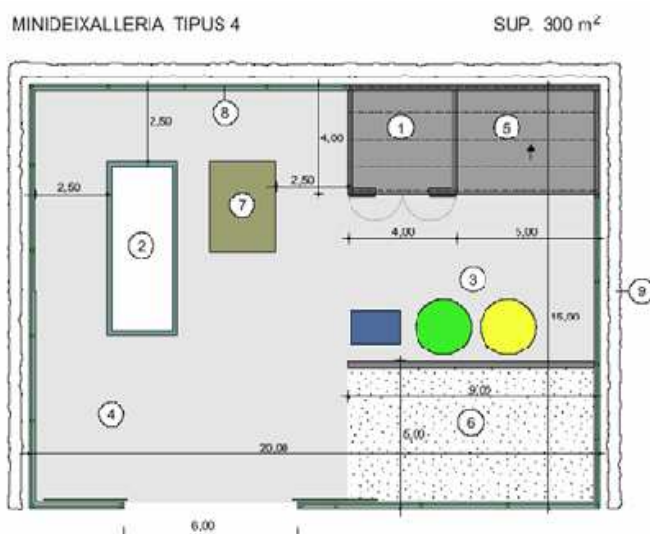
El disseny de les minideixalleries respon als serveis d'una deixalleria bàsica que pugui admetre residus diversos segons les necessitats del municipi i la seva població. El Consell Comarcal disposa de tres dissenys bàsics que són adaptables en funció del lloc i l'espai que els municipis disposen. Durant els anys de funcionament del projecte s'han variat els dissenys en funció de l'experiència adquirida en les instal·lacions existents. Els dissenys vigents són els següents:

- Minideixalleria de tipus 3: Aquest disseny està pensat per a municipis d'entre 1000 i 2.000 habitants. Admet residus especials d'origen domèstic, RAEEs, voluminosos, fustes, ferralles, runes... i disposa d'un espai per a la resta de poda.

1. Caseta tancada
2. Contenidors de 14 o 20 m³
3. Àrea d'iglús selectiva
4. Paviment formigó
5. Cobert
6. Restes de poda
7. Tanca perimetral
8. Coberta vegetal

- Minideixalleria de tipus 4: Aquest disseny està pensat per a municipis d'entre 200 i 1.000 habitants que disposin de personal per a gestionar el servei i estiguin interessats en la recollida de residus especials. Admet residus especials d'origen domèstic, RAEEs, voluminosos, fustes, ferralles, runes... i disposa d'un espai per a la resta de poda. Les diferències entre aquest tipus d'instal·lació i l'anterior són les dimensions i el nombre de contenidors que hi presenta.

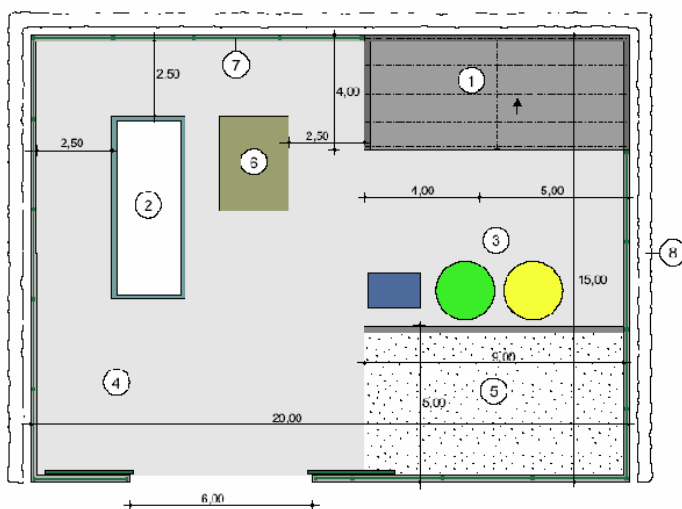

1. Caseta tancada
2. Contenidors de 20 o 14 m³
3. Àrea d'iglús selectiva
4. Paviment formigó
5. Cobert
6. Restes de poda
7. Contenidor 9 m³
8. Tanca perimetral
9. Coberta vegetal

- **Punt de recollida de residus:** Aquest disseny està pensat per a municipis d'entre 200 i 1.000 habitants que no disposin de personal per a gestionar el servei i vulguin tenir el punt de recollida obert a la població moltes hores. No admet residus especials d'origen domèstic. Tanmateix, s'hi poden admetre RAEEs, olis vegetals, voluminosos, fustes, ferralla, runes... i disposa d'un espai per a la resta de poda.

ESQUEMA PUNT DE RECOLLIDA

SUP. 300 m²

1. Cobert
2. Contenidors de 20 o 14 m³
3. Àrea d'iglús selectiva
4. Paviment formigó
5. Restes de poda
6. Contenidor 9m³
7. Tanca perimetral
8. Coberta vegetal

Actualment, un total de 23 instal·lacions formen part de la Xarxa de deixalleries de l'Alt Empordà.

MUNICIPI	TIPUS DEIXALLERIA	RESIDUS ADMESOS	DATA SUBVENCIÓ	DATA OBERTURA
Vilajuïga	3	Municipals i comercials	2004	Maig 2006
Palau Saverdera	3	Municipals i comercials	2004	Juny 2006
Fortià-Riumors	3	Municipals	2004	Octubre 2006
Cabanelles	4	Municipals	2006	Abril 2007
Capmany	3	Municipals	2005	Octubre 2007
Saus Camallera i Llampàies	3	Municipals	2005	Octubre 2007
L'Armentera	3	Municipals i comercials	2006	Octubre 2007
Vilamallà	3	Municipals	2005	Novembre 2007
Siurana	4	Municipals	2005	Maig 2008
Llers	3	Municipals	2007	Maig 2009
Cistella	4	Municipals	2007	Agost 2008
Sant Miquel de Fluvià	4	Municipals	2006	Octubre 2008
Pau	4	Municipals	2006	Febrer 2009
Lladó	4	Municipals	2007	Juny 2009
Biure	4	Municipals	2006	Juny 2009
Borrassà	3	Municipals	2007	Setembre 2009
Vilabertran	4	Municipals	2007	Febrer 2010
Sant Llorenç de la Muga	4	Municipals	2006	Març 2010
Agullana	3	Municipals	2007	Febrer 2010
Vila-sacra	3	Municipals	No subvenció	Novembre 2010
Peralada	3	Municipals	2009	Desembre 2010
Ordís	3	Municipals	2009	Maig 2011

Navata	Deixalleria bàsica	Municipals i comercials	-	Febrer 2004
Cabanes	3	Municipals	2006	Han perdut la subvenció
La Selva de Mar	4	Municipals	2006	Han perdut la subvenció
Garriguella	3	Municipals	2007	Han perdut la subvenció

5.2 Funcionament de les deixalleries en Xarxa

La gestió de residus ve influenciada pels distints nivells d'organització administrativa: local, supramunicipal, autonòmica, estatal i europea. Cadascun d'aquests àmbits exerceix una sèrie de competències que influeixen, en major o menor mesura, en els models de gestió escollits. És imprescindible, en aquest escenari, **una organització per a la correcta gestió**, és a dir, idear unes línies d'actuació destinades a incidir en la cooperació i capacitats dels diferents agents implicats.

En aquest sentit, a la comarca de l'Alt Empordà, els ajuntaments exerceixen la majoria de competències de recollida de residus, per la seva proximitat amb la població, constitueixen el principal interlocutor al qual es dirigeix la població per tramitar suggeriments, queixes... Tanmateix, el Consell Comarcal Alt Empordà, com a ens supramunicipal juga un paper important tant per les competències de recollida selectiva delegades per part dels ajuntaments, com per les de tractament dels residus, ja que és el titular del Dipòsit controlat comarcal de l'Alt Empordà i lidera serveis i projectes a nivell comarcal referents a la gestió dels residus.

La gestió dels residus requereix una constant millora i adaptació dels serveis relacionats per tal de facilitar la tasca dels ajuntaments.

Cal tenir en compte **la logística** per a les diferents fraccions de residus. La tria del model de gestió i l'eficiència dels sistemes de recollida (és a dir, la recollida segregada de les diferents fraccions, el cost econòmic del transport dels residus a les diferents plantes i l'imput energètic emprat per a recollir-les) són un factor clau per disminuir els impactes associats a les actuacions de recollida i transport i al tractament dels nostres residus.

En aquest eix són fonamentals els principis de proximitat i suficiència. El principi de proximitat afavoreix que la gestió dels residus es faci en instal·lacions pròximes a les zones de generació i que els usuaris disposin de sistemes de recollida pròxims i accessibles. La suficiència és un principi bàsic de la gestió de residus, tant per a les operacions de valorització com de disposició final del rebuig.

La Xarxa disposa des del 2011 d'un reglament de funcionament que permet regular els diferents serveis que es desenvolupen des de la Xarxa, vegeu al reglament a l'annex. Els serveis i les **actuacions** que s'han portat a terme durant els darrers anys per tal de millorar la gestió de les deixalleries de la comarca són les següents:

5.2.1 Assessorament tècnic de les instal·lacions

Disposar d'una **ubicació adequada** de la deixalleria és imprescindible per facilitar l'accés als visitants i així aconseguir un funcionament òptim de la instal·lació. Naturalment, la ubicació depèn dels terrenys que disposi el municipi i està directament limitada per la disponibilitat de terrenys municipals on es pugui construir. És doncs, que la deixalleria s'ha de considerar com un equipament municipal més i s'hauria de tenir en compte a l'hora de realitzar els plans urbanístics. Per aquest motiu, es recomana d'integrar-la dins el tramut o casc urbà, i facilitar així la participació dels ciutadans i l'aportació dels seus residus.

L'adequació de la deixalleria s'ha de basar fonamentalment en criteris de funcionalitat sense que això comporti oblidar criteris paisatgístics i mediambientals que afavoreixin la integració en el seu entorn, així com criteris de sensibilització i comunicació per als usuaris. En aquest sentit, caldrà incloure petites zones enjardinades dins de la deixalleria per a les quals és recomanable utilitzar espècies autòctones. Igualment, caldrà estudiar l'ús de fonts d'energies renovables per al sistema d'alimentació elèctrica i/o d'escalfament d'aigua, i fer-ne ús sempre que sigui possible

Des de la Xarxa de deixalleries, liderada pel Consell Comarcal de l'Alt Empordà, es disposa d'un servei tècnic de seguiment i assessorament de la instal·lació de recollida de residus anterior i posterior a la seva construcció, per tal de complir els requisits mínims sol·licitats a les convocatòries de subvenció que atorga l'ARC.

El servei consisteix concretament en realitzar un seguiment tècnic del terreny d'ubicació de la deixalleria i alhora comprovar que tot estigui correcta per a la seva obertura al públic.

5.2.2 Seguiment de la Xarxa de deixalleries

El bon funcionament de les instal·lacions de recepció de residus és molt important a l'hora de dur a terme una correcta gestió dels residus. Amb l'objectiu de donar un bon servei a la població i fer complir a les instal·lacions amb la norma tècnica de deixalleries és imprescindible establir un control de seguiment periòdic.

El servei el porta a terme la Inspectora Ambiental del Consell Comarcal de l'Alt Empordà i consisteix en realitzar un control mínim d'un cop al trimestre de totes les deixalleries de la Xarxa.

El servei es va posar en marxa el maig del 2009, on la periodicitat de les visites era d'una vegada al mes. Després de cada inspecció es redactava un informe per part de la Inspectora Ambiental i s'enviava mensualment al responsable de la deixalleria i trimestralment a l'ajuntament.

Tanmateix, a partir del 2010 el protocol de seguiment ha variat en quan a la freqüència de les visites. Actualment, es realitzen més espaiades amb una periodicitat mínima d'un cop al trimestre i l'informe només s'envia cada tres mesos a l'ajuntament. No obstant, es tindrà present l'obertura de noves deixalleries, ja que, el seu control serà més exhaustiu durant el primer any d'obertura.

Alhora, una de les funcions més importants per part de la Inspectora Ambiental consisteix en comunicar al responsables de la deixalleria les noves normes o legislacions, així com també donar consells pràctics per tal d'afavorir el màxim possible la correcta valorització dels residus.

El seguiment de la instal·lació es dur a terme tenint en compte la norma tècnica de deixalleries. Aquesta actua des de quatre àmbits diferents, cadascun d'ells és important revisar-los per tal de garantir el millor servei als usuaris. Als aspectes a revisar de la deixalleria són els següents:

SENYALITZACIÓ

L'emplaçament de la deixalleria

El cartell de l'Agència de Residus i els cartells informatius situats a l'exterior de la instal·lació
Els cartells específics per a cada tipologia de residu i el cartell del mercat de segona ma
El cartell de prohibit fumar prop dels residus especials
INFRAESTRUCTURA, CONSERVACIÓ I MANTENIMENT
Un tancament perimetral en bon estat
La caseta i cobert han d'estar en bon estat
La ubicació d'una petita oficina dins la caseta
Un Lavabo
El cobert d'especials ha d'estar correctament ventilat i tancat amb clau, fora dels horaris d'obertura
Xarxa d'aigua per neteja i reg zones verdes
Sistema de drenatge per al desguàs d'aigües pluvials
En cas de vessament d'algun residus han de tenir previst on va a parar
Un sistema d'eliminació d'aigües pluvials en contenidors
Un extintor dins la caseta
Tenir en compte la presència de sorolls molestos i les males olors
L'accés, les àrees de deposició i l'entorn immediat ha d'estar en perfecte estat
Contenidors de voluminosos en bon estat
Vigilar la presència de residus fora dels contenidors
Contenidors especials en bon estat
Àrea d'aportació en bon estat
RESPONSABLE DE LA DEIXALLERIA I REGISTRES
Personal present durant horaris d'obertura
Incidències o reclamacions
Registre d'usuaris
Registre d'entrades
Registre sortides
Caseta amb llum natural
Bombetes baix consum
Il·luminació exterior
La manipulació dels residus especials es fa per part del responsable
La manipulació dels residus es fa amb guants
RESIDUS
Bona separació dels RAEEs en 5 fraccions (petits electrodomèstics, pantalles, fluorescents, grans electrodomèstics i aparells de fred)
Bona manipulació dels fluorescents (drets i sencers)
Bona manipulació de les pantalles (senceres)
Frigorífics i electrodomèstics amb CFC drets per evitar trencament circuit refrigeració
Aparells elèctrics i electrònics sota cobert
Bateries emmagatzemades en lloc tancat, ventilat i que no vessin líquids (CTR)
Dissolvents, pintures i productes químics dins de contenidor i a la caseta d'especials

Dissolvents, pintures i productes químics en el recipient original o etiquetats i ben tancats
Piles de botó separades de la resta
Separació de l'oli mineral i vegetal
Medicaments dins les caixes corresponents
Ampolles de cava verdes separades de la resta i senceres
Pneumàtics sense llàntia i dins del contenidor
Mercat de segona mà sota cobert
Tots els residus estan dins els contenidor corresponent
Presència de residus no admesos
Separació fusta
Separació CDs
Contenidor per tèxtils

Una altra tasca de la Inspectora Ambiental és realitzar el seguiment del mercat de segona mà de les deixalleries i actualitza la pàgina web d'aquest projecte.

5.2.3 Campanyes de comunicació i de sensibilització ciutadana

A partir de 2003, les campanyes de sensibilització de l'Àrea de Medi Ambient del Consell Comarcal de l'Alt Empordà es realitzen a partir **d'un pla de comunicació**. Aquest Pla ha permès relacionar totes les accions de sensibilització lligades amb el medi ambient a la comarca com a estratègia per enfortir els missatges transmesos a la població en un moment on diàriament estem envaïts per la informació.

La comunicació a la ciutadania es realitza a través dels següents elements:

- La instal·lació d'un *espai web* propi a la plataforma del servei de deixalleria comarcal amb la informació bàsica per a l'usuari (ubicació, dades d'obertura, taxes, residus admesos i resultats de residus)
- *Fulletó informatiu* amb la informació bàsica de la minideixalleria dirigit a l'usuari.

L'estratègia d'utilització de la participació ciutadana en processos d'instauració de projectes que impliquen canvis d'hàbits és molt adequada per aconseguir resultats positius. En aquest sentit, algunes actuacions no seran merament informatives sinó que resultaran d'un **procés participatiu senzill**, com la creació de serveis o algunes campanyes de sensibilització.

L'Educadora Ambiental del Consell Comarcal de l'Alt Empordà realitza diverses campanyes educatives amb l'objectiu d'informar a la població i millorar la gestió dels residus.

En aquest sentit es realitzen, des de l'Àrea de Medi Ambient del Consell Comarcal de l'Alt Empordà, diverses campanyes informatives, participatives i de caràcter educatiu.

- **Campanya per a la recollida selectiva d'oli domèstic**

La campanya es va iniciar durant al primer trimestre de 2009 i actualment encara està en funcionament. El seu **objectiu** principal és difondre a la població de la implantació del servei de recollida selectiva d'oli domèstic als municipis de la comarca adherits a la Xarxa de deixalleria. D'altres objectius de la campanya són:

- Sensibilitzar a la població sobre el greu problema de pol·lució que suposa l'abocament incontrolat de residus d'olis vegetals que es generen a les cuines domèstiques.
- Informar dels múltiples beneficis i utilitats que es poden derivar de la seva recollida selectiva i responsable, amb els conseqüents avantatges econòmics i de sostenibilitat mediambiental que se'n desprenen, fent especial èmfasi en el combustible biodièsel.
- Difondre els avantatges del combustible biodièsel en front dels altres combustibles fòssils més contaminants, a fi d'estendre'n el consum.
- Ampliar i millorar el servei de recollida selectiva d'oli domèstic que ja existeix actualment en aquests municipis.
- Donar a conèixer d'una forma massiva la importància de realitzar una recollida de l'oli domèstic.

La campanya es realitza a través de l'Educadora Ambiental del Consell Comarcal de l'Alt Empordà i es duu a terme en els municipis de la comarca que disposen d'una deixalleria adherida a la Xarxa. No obstant, la campanya també s'ha realitzat en el municipi de Boadella i les Escaules, que tot i no disposar d'una deixalleria és un dels pocs municipis de la comarca que disposa de contenidors d'oli domèstic al carrer. També s'ha ofert la campanya a les deixalleries municipals de la comarca però la difusió de la campanya ha anat a càrrec de cadascun dels municipis.

El funcionament consisteix en difondre la campanya casa per casa i el repartiment d'un opuscle informatiu i un val per ser bescanviat per un bidó per a la recollida d'oli a la deixalleria. L'Educadora ambiental farà difusió del servei, de la importància mediambiental de recollir l'oli domèstic de manera selectiva, i també dels múltiples beneficis que es poden derivar de la seva recollida selectiva, en concret en l'obtenció del biodièsel.

Bidons d'oli i eslògan de la campanya

Els municipis que han dut a terme la campanya són els següents:

MUNICIPI	NOMBRE DE BIDONS REPARTITS
Minideixalleries	
Llers	270
Biure	90
Sant Miquel de Fluvià	270
Boadella i les Escaules	56
Vilamalla	270
Capmany	210
Cabanelles	90
Fortià-Riumors	270
Cistella	60
Pau	180
Borrassà	210
Palau-Saverdera	270
Pedret i Marzà	25
L'Armentera	210
Agullana	210
Vilabertran	210
Sant Llorenç de la Muga	60
Siurana	60
Vila-sacra	180
Lladó	120
Peralada	300
Deixalleries municipals	
Castelló d'Empúries	1000
Navata	300
Vilafant	900
La Jonquera	600
Llançà	900

5.2.4 Jornades de formació als responsables de la deixalleria

Les instal·lacions de la xarxa són de titularitat municipal, correspon per tant als ajuntaments fer-ne el manteniment diari. Per aquesta raó, la formació de les persones que pertanyin al municipi i que s'encarreguin de la vigilància de les instal·lacions és essencial.

Els cursos realitzats fins l'actualitat són els següents:

Els cursos formatius són dirigits als responsables de les deixalleries i els hi permeten adquirir els coneixements bàsics per poder respondre a la majoria de situacions o incidències que es produeixen més freqüentment a la deixalleria.

DATA	OBJECTIU	ACTIVITATS REALITZADES	NB ASSISTENTS
Maig, 2006	Presentació de la Xarxa de Minideixalleries i deixalleria mòbil associada als residus especials, a càrrec de Sersall.	• Visita a TPA, centre de tractament de residus especials. • Planta de tractament de frigorífics i aparells de refrigeració • Visita a Pilagest, planta de tractament de piles i fluorescents. • Visita a Electrorecycling, planta de tractament d'aparells elèctrics.	-
Octubre, 2007	Recordatori de la Xarxa de Minideixalleries i funcionament de la instal·lació.	• Visita a l'abocador i deixalleria comarcal situats a Pedret i Marzà. • Visita a Tirgi, planta de selecció i triatge d'envasos situada a Celrà.	16
Febrer, 2010	• Conèixer el nou sistema informàtic de les deixalleries. • Informar sobre la gestió de residus especials a càrrec de Sersall. • Informar dels riscos laborals per els treballadors de la deixalleria.	No es té prevista cap sortida	20

Jornada de formació dels responsables de les deixalleries en Xarxa , febrer 2010

5.2.5 Servei de recollida i control dels residus

• Residus especials

La gestió diària d'una deixalleria es complica sobretot pel que fa a la presència de residus especials. Entenem per residus especials aquells residus perillosos que per la seva composició, quan són mal gestionats afecten el medi ambient i poden dificultar la gestió de les instal·lacions com l'abocador (piles, bateries, fluorescents, pintures, olis...).

Per aquesta raó, l'ajuntament titular de la deixalleria adherida a la Xarxa i l'Àrea de Medi Ambient del Consell Comarcal tenen una gestió compartida d'aquests residus.

El servei permet que els municipis no hagin de contractar directament a l'empresa de recollida dels residus especials. La Inspectora Ambiental realitza cada dos mesos una trucada als responsables de la deixalleria per si necessiten d'aquesta recollida. La gestió compartida d'aquests residus permet abaratir els costos de recollida a l'ajuntament. Alhora, permet una millora de la qualitat ambiental de l'aire, ja que, el transport no es duu a terme si el municipi no ho necessita.

La recollida mínima dels residus especials s'estableix un cop cada 6 mesos, ja que està regulat pel "Real Decreto 833/1988, de 20 de julio, por el que se aprueba, el Reglamento para la ejecución de la Ley 20/1986, Básica de Residuos Tóxicos y Peligrosos."

Un cop recollits els residus es transporten a la deixalleria comarcal situada a Pedret i Marçà que actua com a punt central dels residus de tota la comarca. Els residus admesos en aquesta recollida són els següents:

RESIDUS ADMESOS
Pesticides
Pots de pintura
Dissolvents
Bateries
Aerosols
Radiografies
Medicaments
Cosmètics
Tònics i cartutxos
Olis minerals i vegetals
Ampolles de cava
Piles
Cds
Residus fitosanitaris
Àcids i bàsics
Fluorescents
Bombetes
Pneumàtics

- **RAEEs**

Pel que fa a la **gestió dels RAEEs** (residus d'aparells elèctrics i electrònics) de les deixalleries adherides a la Xarxa, la gestió va a càrrec del Consell Comarcal de l'Alt Empordà.

La Inspectora Ambiental és la medidora entre els responsables de la deixalleria i el SIG que gestiona aquests residus, OFIRAEE. És a dir, quan la deixalleria té una gàbia de RAEEs plena el responsable truca a la Inspectora Ambiental del Consell Comarcal de l'Alt Empordà que es posa en contacte amb OFIRAEE perquè realitzi la recollida dels residus

Cal tenir present que la gestió dels RAEEs presenta certes complicacions, ja que, cal realitzar una correcta separació d'aquests per dur a terme un bon tractament. Aquests residus es classifiquen en les següents categories:

TIPOLOGIA DE RAEES
Neveres i aparells freds
Altres grans electrodomèstics
Televisors i monitors
Petits electrodomèstics (ràdios, planxes..)
Fluorescents

- **Altres residus**

Pel que fa a la resta de residus que pot admetre una deixalleria com són la poda, la runa, els voluminosos, la ferralla i la fusta la seva gestió és competència exclusiva de cada ajuntament.

5.2.6 Millora de la coordinació de la Xarxa de deixalleries

És important la gestió coordinada de les instal·lacions que formen part de la Xarxa de deixalleries de la comarca per tal de:

- Unificar la informació pública i interna dels paràmetres característics de les diferents fraccions de residus recollits per les diferents deixalleries de la comarca.
- Modernitzar la gestió interna de l'administració en relació als residus.
- Incentivar la interacció entre els ajuntaments i el Consell Comarcal per al tractament dels residus.
- Incentivar la utilització de noves tecnologies en municipis petits.

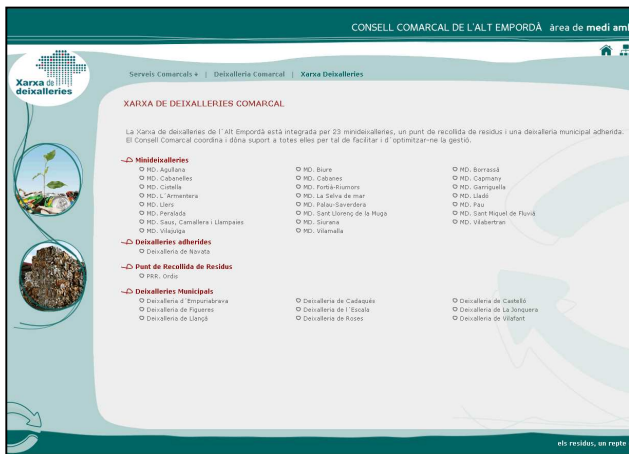
Per aquest motiu l'any 2010 es crea un programa informàtic via Internet que permet gestionar el servei de deixalleria adherits a la Xarxa comarcal i facilitar el treball conjunt dels diferents agents que intervenen en la gestió dels residus (Consell Comarcal, ajuntaments, empreses...).

El nou sistema informàtic de millora de coordinació de les instal·lacions consisteix en:

- Un servidor central de control de dades de les instal·lacions adherides i un terminal per cadascuna de les deixalleries associat a un lector de targetes.
- Un software de control i coordinació de les dades d'entrada i sortida dels residus a les deixalleries així com un sistema de connexió entre elles.
- Una pagina web pública d'informació específica per a cadascuna de les deixalleries.

El projecte té dues parts:

- La creació de l'eina informàtica que permetrà la coordinació de totes les instal·lacions permetent així que fins a la més petita deixalleria pugui tenir les informacions i serveis que els usuaris poden sol·licitar. La forma de gestió compartida que es proposa la Xarxa comarcal és idònia per ser gestionada amb un sistema informàtic a través d'internet a partir d'un web i un extranet que tindria dos parts:

- Una part pública on s'introduiran les dades del servei per a totes les deixalleries de la comarca. S'inclouen la seva ubicació, horaris d'obertura, les taxes, i els resultats de recollida de residus per a cadascuna de les instal·lacions. En aquest apartat també s'inclou la gestió del mercat virtual de segona mà de les deixalleries de la Xarxa que permeti la reutilització de mobles o altres elements.

- Una part privada que permetria la gestió d'entrades i sortides dels residus de cada instal·lació de la Xarxa, la identificació dels usuaris de la deixalleria, la identificació de les empreses de recollida, un sistema de sol·licitud de recollida de contenidors plens i de transmissió d'incidències dels serveis de recollida. El sistema d'identificació d'usuaris serà mitjançant una targeta personalitzada i els programes informàtics per a la gestió de dades dissenyats per a pantalla tàctil de manera que sigui fàcilment utilitzable amb un nivell mínim de coneixements informàtics.
- L'adquisició dels material informàtic i de pesatge que farà possible la creació de la xarxa de gestió virtual de les deixalleries.
 - Un ordinador de tipus servidor per a concentrar, controlar i coordinar les dades de la Xarxa.
 - Un sistema de gestió informàtic per a la deixalleria comarcal, eix central de la xarxa: un ordinador i dues pantalles tàctils que permetin fluïdesa als usuaris d'aquesta instal·lació central. Les pantalles han d'anar associades a un lector de targetes.
 - Un ordinador portàtil amb pantalla tàctil (tipus tablet pc o similar que permeti ésser transportat) per cadascuna de les minideixalleries de la Xarxa comarcal. Aquest aparell ha d'anar equipat amb un lector de targetes que s'ha de poder connectar a Internet per una xarxa inhalàmbrica així com a un sistema de pesatge.
 - Una impressora de targetes i 20.000 targetes personalitzables per a identificació d'usuaris.
 - Una bàscula amb plataforma encertada a terra de 1X1m i que permeti un pesatge de fins a 500 kgr, per a cada minideixalleria de la Xarxa comarcal.

